

sosiálarin

telf. 1 47 20. 1 18 20
box 76, 3800 Tórshavn
p/f sosiálarin

Útgevri: Fyritaks-
og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)
Blaðmenn: Hogni Djurhuus
Jóhann Mortensen
Jan Müller
Lýsingar: Arne Thomsen
Uppseting: Sosiálarin
Prent: Dimmalætting

Planlegging og samstarv

LESARABRÆVTEIGURIN í bløðun-
um er vanliga góð spegilsmynd av
teim mest aktuella hendingunum.
Somuleiðis ívaspurningum — ósemju
— um aktuella mál. Í øðrum hvørjum
blaði fyrri og síðani ímóti.

TAD EVNIÐ, sum hevur fingið
størstu umtaluna í lesarabrævateig-
inum í Sosiálinum hesa seinastu tíð-
ina er spurningurin um flakavirki skal
byggjast á Sandi ella ikki.

HVAT VIÐVÍKUR flakavirki í Sand-
oyinni er jú støðan tann, at flakavirki
er í Skopun, meðan sandingar nú eru
farnir undir at byggja sítt egnu. Um
hetta er beint ella skeivt, fer Sosiálar-
in ikki at leggja seg út í. Líkálitið fara
vit her at gera viðmerkingar til nakað
av teimum lesarabrøvum, sum hava
verið her í blaðnum um sama evnið.
Men bert undirstrika, at tá ein av les-
arum blaðsins skrivar, at »skrivningin í
Sosiálinum móti hesi útbygging, sum
er í gongd, er helst at koppa tiltakin-
um á hálvari leið...« er hetta ikki
beint. Hetta er ikki blaðsins støða.
Tað ein lesari skrivar, nýtist ikki at
samsvara við støðu blaðsins.

HINVEGIN kunnu vit gera okkum
nakrar generellar metingar um tilfíka
íðnaðarútbygging sum m.a. her er
talan um.

UM VIT í hesum føri fóru eftir borgar-
ligu hugsjónum — teimum, sum m.a.
fólkaflokkurin og sambandsflokkurin
umboða — átti sjálvandi eisini á hes-
um øki at verið frí og ótálmað kapp-
ing. Hvat úrlitið av hesum vildi
verið, kann helst ein og hvør hugsa
sær, men neyvan ynskt.

TAD SUM VIT harafturímóti hava fyrri
neyðini, nú sum ongantíð áður, er
heldur enn at arbeiða í sjálvdrátti,
eina skilagóða planlegging, og neyvt
samstarv, soleiðis at so nógv sum
gjøriligt kann fáast úr so lítlum sum
gjøriligt. Um hetta var havt meir í
huga á so mongum økjum og kring
landið alt, slapst mangan undan
óneyðugum ósemjum bæði millum
einstaklingar og byggdir.

Heldur sambands- flokkurin at arbeiða er av tí ónda?

Javnaðarflokkurin hevur
lagt uppskot fram á
tingi um at broyta lógina
um inntøkuskatt av
rentum av innistandandi
pengingi í føroyskum
bankum og sparikess-
um.

Í 1953 kom lóg í gildi
um inntøkuskatt av
rentum. Hendan lóg hevur
verið óbroytt í gildi
síðani tá. Sambært gald-
andi lóg hava vit ein
rentuskatt, sum verður
roknaður við einum

1/2 % av tí innistandandi
peningagagnini. Tað vil
siga, at tað er í veruleik-
anum ikki rentuinnøk-
an, ið verður skattað,
men tann innistandandi
peningagagnin. Við
øðrum orðum er talan
um eitt slag av ognar-
skatti. Henda lóg varð
samtykt í 1952, eftir
uppskoti frá landsstýrin-
um. Og vert er at undir-
strika, at í landsstýrin-
um sótu einans tveir
flokkar, nevniliga sam-
bandsflokkurin og fólka-
flokkurin.

Tá lógin kom í gildi
kendu fólk einans til eitt
slag av innlánsrentu.
Nevniliga 3 1/2 %.
Rentuskatturin svaraði
tá til 1/7 ella 14 % av
rentuinnøkuni. Síðani
er tað hent, at bankar og
sparikassar eru farnir at
geva hægri innlánsrentu

fyrir pening, sum
stendur inni uppá upp-
søgn. Møguligt er at fáa
heili 12 % í rentu. Støðan
er nú tann, at sparipen-
ingur á vanligari bók til
4 % í rentu, rindar ein
skatt, sum svarar til
12,5 % av rentuinnøk-
uni, meðan sparipen-
ingur, ið stendur inni
uppá longstu uppsøgn,
rindar ein skatt, sum ein-
ans svarar til góð 4 % av
rentuinnøkuni.

Alt bendir á at sam-
bandsmenn og
fólkafloksmenn hava
fingið hetta uppskot
javnaðarflokksins í ranga-
strúpan. Teir tosa og
skriva um, at javnaðar-
flokkurin er úti eftir
sparipeninginum hjá
fólki, og siga, at hesin
peningur er skattaður
eina ferð fyrr og tað er
púra rætt. Uppspardur
peningur er skattaður.
Men uppskot javnaðar-
flokksins hevur als ikki til
endamáls at skatta upp-
spardan pening. Tvørtur
ímóti. Í lóguni er tað júst
uppspardi peningurin, ið
verður skattaður, meðan
uppskot javnaðarflokks-
ins hevur til endamáls
at broyta rentuskatta-
skipanina, soleiðis at
rentuinnøkun verður
skattað, og ikki sum nú,
tann innistandandi pen-
ingagagnin.

Sambandsmenn og

fólkafloksmenn halda
fast við, at tað er tað
vanliga fólk — arbeiðs-
maðurin og fiskimaður-
in, sum hava pening inni-
standandi uppá longstu
uppsøgn, og harvið hava
størsta fyrirumun av gald-
andi rentuskattaskipan.
Vit hava júst nú eitt tíð-
arskeið, har ongin
heimaútróður hevur
verið, har onki arbeiði tí
hevur verið í fiskiðnað-
inum, har stórir partur
av langfaraflotanum
hevur ligið o.s.fr. Og
hetta er nakað, sum altíð
kann henda fyrri ein ávis-
an part av fólkinum.
Halda sambandsmenn
og fólkafloksmenn veru-
liga at hesi fólkini hava
møguleika fyrri at binda
møguligan sparipening í
6 ella 12 mánaðir?

Tann beinleiðis orsök-
in til, at eg setti meg við
skrivmaskinuna og festi
hesi orðini á blað, var ein
grein, sum Flemming
Mikkelsen, lógtingsmað-
ur, hevði í Dimmalæt-
ting seinasta týsdag.
Hann kemur til ta niður-
støðu, at orsøkin til at
javnaðarflokkurin hevur
skotið upp at broyta
rentuskattaskipanina er
tann, at javnaðarflok-
kurin er av tí áskoðan, at
sparseni er av tí ónda.
Hetta sjónarmið hans-
ara fær helst undirtøku
frá blaðstjóranum á

við- merkingar

Dagblaðnum og frá øð-
rum sambands- og fólka-
floksmonnum við.

Sambandsmenn og
fólkafloksmenn hava
fleiri ferðir verið við til
at hækka tann beinleiðis
skattin, sum verður
roknaður av vanligari ar-
beiðsinntøku hjá fólki,
og eg loyvi mær at
spyrja, um orsøkin til
hetta er tann, at sam-
bandsmenn og fólka-
floksmenn halda, at tað
er av tí ónda at fólk eta
morgunmat, døgurða,
nátturða o.s.fr. Teir
hava eisini verið við til
at hækka toll og gjöld á
klæðnavørur. Kemst
hetta av, at sambands-
menn og fólkafloksmenn
halda, at tað er av tí
ónda at fólk ganga í
klæðum.

Hetta seinasta bert
fyrri at vísa á, hvussu tit
sambands- og fólkafloks-
menn gera tykkum til
láturs við ónytiligum og
óveruligum argument-
um. Til endans: Í 1952
samtyktu sambands- og
fólkafloksmenn lógina
um rentuskatt. Mettu
sambandsmenn og fólka-
floksmenn tá at spar-
semi var av tí ónda? Ella
hava teir skift støðu síð-
ani? Hvat er orsøkin til
tað?

Vilhelm Johannesen

Atli, hví hyggur tú uppá meg?

Undir valstriðnum til lög-
tingsvalið seinasta, har
teir seks politisku flokkar-
nir vóru umbodaðir av for-
monnum tess, í tí orða-
skifti, sum Útvarpið skip-
aði fyrri, segði Atli Dam,
táverandi lögmaður —
eftir at hava greitt lurt-
arunum frá ábyrgdarleysa
andstöðupolitikki sam-
bandsflokksins (serstakliga
formansins) — nakað so-
leiðis: Tann antidemokrat-
iski vindurin makar neyva-
n við komandi val (tað
gjörði hann tíverri heldur
ikkí) men, segði Atli við-
ari, ger hann tað ikki, so
vil javnaðarflokkurin
striðast fyrri at sigla okk-
um í demokratiska havn.

Eisini kom hann við á-
bending um, at tað ikki
kom at verða sambands-
flokkurin, men áðrir, ið
fóru at royna at fáa polit-
iska kjakið aftur í rættlag,
so tað ikki, sum hesi sein-
astu árin, kom at snúgvá

seg um rangsnúgváð brot
av tí, ið áðrir høvdu borið
fram, men harafturímóti
UM VERULIGAN POLI-
TIKK.

Svarið, ið Atli fekk frá
Paula, var so út av lagi
vánaligt, at bert persónur,
ið spælir politikk, kundi
funnið uppá at fingið tað
úr sær. Hann svaraði við
at tosa um gall, gor, um
persónligt hatur, og var í
óðini, tí Atli hevði hugt
upp á seg, meðan hann
greiddi frá ábyrgdarleysa
politikki sambandsflok-
ksins.

Myndin av Frants Josef
Strauss mundi helst raka
sera meint, men hesa ló-
una, tykist mær, at Paula
hvarv í ruskalitinum.

Nógv er broytt síðan tá.
Javnaðarflokkurin er
komin í andstöðu, og har-
við eitur Føroya lögmaður
ikkí Atli Dam, sum so
mong av okkum vónaðu,
framhaldandi fór at verða.

Harafturímóti eitur Fø-
roya lögmaður í dag Pauli
Ellefsen. Ikki tí hann
ynski ella vildi, men tí
hann var tvungin til tað...
Og hvør broyting er so far-
in fram, hvørji eru tey so
nógv umrøddu
ALTERNATIVINI???

Neyðugt at lána. (Hvør
blásti uttanlandsskuldina
uppi).

Fiskivinnusáttmálarnir
eru munandi versnaðir.
(Hvør speirak við at koma
aftur sum av torvheiðum,
um pausuklovnar, um tele-
fonsamtalar, telex og fri-
merki). — A. Pauli,
stórt var titt fall: Hovmod
stár for fald, og soleiðis
man eisini fara at gangast
tær. Nú hjálpi einki at
geva øðrum skuldina. Tí
nú er tað tú sjálvur, ið
stendur við ábyrgdini.

Javnaðarflokkurin visti
undir valstriðnum á, at
um flokkurin kom í and-
stöðu, so vildi hann eisini

í hesum føri reka ábyrgd-
arpolitikk. (Tað verður
ikkí andstöðupolitikkur
javnaðarmanna t.d. at
fara undir at víka kristna
grundstöði hjá sambands-
fólki — als ikki. Longu nú,
tað nýggja landsstýrið er
komið til ræðið, hava teir
fyrirspurningar, viðmerk-
ingar og uppskot, ið kom-
in eru frá javnaðarflokkin-
um prógvað, at her er
talan um veruligan poli-
tikk, um veruligar politik-
arar, og ikki sum Pauli og
co., politiskar sjónleikar-
ar.

Ein floksfelagið min
plagdi at sammeta Paula
við eina glerpipu, og
nakað mundi vera um tað.
Pauli og sambandsflok-
kurin vuku seg stóran í
andstöðukuldanum. —
Men sólin er byrjað at
skina í tí politiska kjakin-
um. Dag frá degi dryppar
úr glerpipuni, bert ein
mánað hevur hon roynt